

ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများအပေါ်လေ့လာခြင်း (ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ)

သိန်းဦး

နိဒါန်း
ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏တရားဝင်အမည်မှာ ပါကစ္စတန် အစ္စလာမစ်သမ္မတနိုင်ငံဖြစ်ပြီး တောင်အာရှတွင် တည်ရှိပါသည်။ ဧရိယာအားဖြင့် ၃၄၀၅၀၉ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်း၍ လူဦးရေမှာ ၂၀၁၇ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၂၁၂ သန်းကျော်ရှိသည်။ မူဆလင်လူမျိုး ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အခြားငါးရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ တောင်ဘက်တွင် အာရေဗီယန် ပင်လယ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ တီရိုင်း မိုင် ၆၅၀ ရှည်လျားသော ကမ်းရိုးတန်းရှိပါသည်။ အနောက်ဘက်တွင် အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံနှင့် အီရန်နိုင်ငံ၊ အရှေ့ဘက်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ အရှေ့မြောက်ဘက် အဖျားတွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတို့နှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်လျက်ရှိပါသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် အိန္ဒိယလွတ်လပ်ရေးအက်ဥပဒေ အရ အိန္ဒိယပြည်မကြီးအား ကိုးကွယ်ရာအယူဝါဒ ကိုလိုက်၍ နှစ်စွဲခွဲလိုက်ရာ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ စတင်ခွဲထွက်စဉ်က အရှေ့ပါကစ္စတန်နှင့် အနောက်ပါကစ္စတန်ဟူ၍ ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုခဲ့ပြီးနောက် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အစ္စလာမ့်အယူဝါဒကို အခြေခံပြုသော ပါကစ္စတန် သမ္မတနိုင်ငံဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီးနောက် အရှေ့ပါကစ္စတန်၏ ဘင်္ဂလီအမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုမှ အစပြု၍ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အရှေ့ပါကစ္စတန်သည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံအဖြစ် လည်းကောင်း၊ အနောက်ပါကစ္စတန်သည် ပါကစ္စတန်အစ္စလာမစ် သမ္မတနိုင်ငံအဖြစ်လည်းကောင်း နှစ်နိုင်ငံ ဖြစ်တည်ခဲ့သည်။ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးသမိုင်း တစ်လျှောက်လုံးတွင် ပါကစ္စတန်တပ်မတော်သည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၁ ခုနှစ်အတွင်း၊ ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အတွင်း၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ်များတွင် တပ်မတော်မှ အာဏာသိမ်းမှုနှင့် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယနေ့တွင် ပါကစ္စတန် ၌ ပါတီစုံပါလီမန်စနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး အာဏာ ခွဲဝေမှုနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် မျှတမှု များရှိပြီးဖြစ်သည်။ ပထမဆုံးအောင်မြင်သော ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မေလတွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ပါကစ္စတန်၏နိုင်ငံရေး သည် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်၊ ရှေးရိုးစွဲဝါဒနှင့် အယူအဆ ပေါင်းများစွာပါဝင်သည့် နိုင်ငံတွင်းလူမှုရေးအတွေး အခေါ်များပေါ် မူတည်နေသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတ
သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်၏အကြီးအကဲဖြစ်ပြီး အထက်လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းမှုတွင် ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် လည်း ဖြစ်သည်။ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်လျှော့ပေါ့ခွင့်ပေးခြင်းနှင့် တပ်မတော်အား ကွပ်ကဲခြင်းအာဏာတို့ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အရ သမ္မတထံတွင် အပ်နှင်းထားသည်။ သို့သော်

တပ်မတော်ထိပ်ပိုင်းအရာရှိများ ခန့်အပ်ခြင်းကို လိုအပ်ချက်ရှိသည့် အခြေအနေမျိုးတွင်သာ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး ယင်းသို့ခန့်အပ်နိုင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကာ သဘောတူညီချက် ရယူရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ အဆိုတင်သွင်းမှုများအပါအဝင် ပြည်တွင်း ရေးရာမူဝါဒနှင့် နိုင်ငံခြားရေးရာမူဝါဒချမှတ်ခြင်းများ တွင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် သမ္မတထံ တင်ပြဆောင်ရွက် ရသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သမ္မတအား အစိုးရအဖွဲ့အပေါ် စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာကျင့်သုံး ခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။

ပါကစ္စတန်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သမ္မတ အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံမည့်သူသည် အောက်ပါအရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရမည်ဖြစ်ပါ

သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်၏အကြီးအကဲဖြစ်ပြီး အထက်လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းမှုတွင် ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်လည်း ဖြစ်သည်။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်လျှော့ပေါ့ခွင့်ပေးခြင်းနှင့် တပ်မတော်အား ကွပ်ကဲခြင်းအာဏာတို့ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သမ္မတထံတွင် အပ်နှင်းထား သည်။ သို့သော် တပ်မတော်ထိပ်ပိုင်းအရာရှိများ ခန့်အပ်ခြင်းကို လိုအပ်ချက်ရှိသည့် အခြေအနေမျိုးတွင်သာ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး ယင်းသို့ခန့်အပ်နိုင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကာ သဘောတူညီချက် ရယူရမည်

- နိုင်ငံသားဖြစ်သူ၊
- မူဆလင်ဖြစ်သူ၊
- အသက် ၄၅ နှစ်ပြည့်ပြီးသူ၊
- အောက်လွှတ်တော် (ဝါ) အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ ပိုင်ခွင့် အရည်အချင်းများနှင့်ပြည့်စုံသူ။

သမ္မတရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကို ပါလီမန်လွှတ်တော်နှစ်ရပ် (အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်)နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် လေးခု တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော သမ္မတရွေးချယ်တင်မြှောက် ရေးအဖွဲ့ (Electoral College) မှ တိုက်ရိုက်မဟုတ် သောနည်းဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး သက်တမ်းအားဖြင့် ငါးနှစ်သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အထက်လွှတ်တော်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါကလည်း သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံနိုင်ပြီး ရွေးကောက်ခံရသူသည် သမ္မတအဖြစ် စတင်တာဝန် ထမ်းဆောင်သည့်နေ့ရက်မှစ၍ ယခင်တာဝန်ဝတ္တရား များကို နုတ်ထွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ တာဝန် ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော သမ္မတသည် ကျင်းပရန် ရှိသည့် သမ္မတရွေးကောက်ပွဲတွင် ထပ်မံဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် သမ္မတသက်တမ်း နှစ်ကြိမ်ထက်ပို၍ တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း တာဝန် ထမ်းဆောင်ခွင့်မရှိပေ။ သမ္မတသည် ရာထူးတာဝန် ထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိပါက အထက်လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌသည် သမ္မတပြန်လည်တာဝန်ယူချိန်အထိ သို့မဟုတ် သမ္မတအသစ်ရွေးချယ်ပြီးချိန်အထိ

သမ္မတတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။
ဝန်ကြီးချုပ်
ဝန်ကြီးချုပ်သည် အစိုးရအဖွဲ့၏အကြီးအကဲ ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်လည်း ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် အစိုးရအဖွဲ့၏အုပ်ချုပ် ရေးယန္တရားကို ဦးဆောင်မှုပြုခြင်း၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအခြေအနေများအား စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု ခြင်း၊ အောက်လွှတ်တော် (ဝါ) အမျိုးသားလွှတ်တော် အား ဦးစီးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြည်သူ့ရေးရာကောင်စီ အား ဦးဆောင်မှုပြုသကဲ့သို့ အစိုးရအဖွဲ့အား ဦးဆောင်မှုပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့်အပြင် နျူကလီးယားလက်နက် အသုံးပြုခွင့်အာဏာလည်း ရှိပါသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ကို အောက်လွှတ်တော် (ဝါ) အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များက

ရွေးကောက်ပွဲကို ပါကစ္စတန်ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် (ECP) က တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ ယင်းရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိ အဖြစ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌက ဆောင်ရွက်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ က ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်စာရင်း တင်သွင်း ခြင်း၊ စိစစ်ခြင်း၊ ရုပ်သိမ်းခြင်းနှင့် လိုအပ်ပါက မဲခွဲ ဆုံးဖြတ်ပေးခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်မည့်နေရာနှင့် နေ့ရက်တို့ကို အများပြည်သူသို့ အသိပေးချက် ထုတ်ပြန်ဆောင်ရွက်သည်။ ပါလီမန် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် အရည်အချင်းပြည့်မီသည့်သူ တစ်ဦးဦး၏အမည်ကို ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိထံသို့ အမည်စာရင်းတင်သွင်း လွှာတင်သွင်းနိုင်သည်။ ထိုသို့တင်သွင်းရာတွင် အဆိုပြုတင်သွင်းသူအဖြစ် ၎င်းကိုယ်စားလှယ် ကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍လည်းကောင်း၊ ဒုတိယအဆိုပြုတင်သွင်းသူအဖြစ် အခြားသော ပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လည်းကောင်း အမည်စာရင်းတင်သွင်းခြင်းခံရသူ ကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် သဘော တူညီချက်နှင့်အတူ တစ်ပါတည်းတင်သွင်းရမည် ဖြစ်သည်။

စိစစ်ပြီးပါက ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌသည် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် အရည် အချင်းပြည့်မီသူများကို အများပြည်သူသို့ အသိပေးထုတ်ပြန်သည်။ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိ အသီးသီးက ပါလီမန်လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်နယ် အဆင့် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများတွင် ဆန္ဒမဲ ပေးခြင်းကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်သည်။ ကြီးကြပ် ရေးအရာရှိများကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (ECP) က ခန့်အပ်သည်။ မဲပေးရာတွင် လျှို့ဝှက်ဆန္ဒမဲပေး စနစ်အသုံးပြု၍ မဲလက်မှတ်တွင် ကိုယ်စားလှယ် လောင်းအမည်များကို အက္ခရာစဉ်အလိုက် ရိုက်နှိပ်ဖော်ပြထားသည်။ ကိုယ်စားလှယ်များသည် မိမိရွေးချယ်လိုသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည် တွင် အမှတ်အသားပြုလုပ်၍ ရွေးချယ်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

- လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းမှု**
- ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ ပါလီမန်တွင် အထက် လွှတ်တော် (Senate) နှင့် အောက်လွှတ်တော် (National Assembly) ဟူ၍ လွှတ်တော်နှစ်ရပ် ရှိပါသည်။ အထက်လွှတ်တော်ကို လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ၁၀၄ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး အောက်လွှတ်တော်ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၃၄၂ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ လွှတ်တော် နှစ်ရပ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရန် အောက်ပါရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ စီရင်စုနယ်မြေခြောက်ခု သတ်မှတ်ထားပါသည်-
- (၁) Khyber Pakhtunkhwa ပြည်နယ်
 - (၂) Punjab ပြည်နယ်
 - (၃) Sindh ပြည်နယ်
 - (၄) Balochistan ပြည်နယ်
 - (၅) ဖက်ဒရယ်အုပ်ချုပ်ရေးလူမျိုးစုဒေသ များ (FATA)
 - (၆) ဖက်ဒရယ်မြို့တော်

❖ စာမျက်နှာ ၈ မှ အထက်လွှတ်တော်(Senate)

အထက်လွှတ်တော်သည် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်နေသည့် အမြဲတမ်းဥပဒေပြုအဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ အထက်လွှတ်တော်၏သက်တမ်းမှာ ခြောက်နှစ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အထက်လွှတ်တော်၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဝက်သည် သုံးနှစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီးနောက် အနားယူနုတ်ထွက်ရသည်။ နုတ်ထွက်ခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ အရည်အချင်းမပြည့်မီခြင်းနှင့် ထုတ်ပယ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော လစ်လပ်ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို သက်ဆိုင်သည့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းဖြင့် ရွေးချယ်ပေးပြီး တင်မြှောက်ခံရသည့်အဖွဲ့ဝင်သည် ရာထူးသက်တမ်း ကုန်ဆုံးသည့်အဖွဲ့ဝင်နေရာအတွက် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အထက်လွှတ်တော်၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံးသည် ကိစ္စရပ်များကို ဆုံးဖြတ်အတည်ပြုရာတွင် တန်းတူအခွင့်အရေးရှိသည်နှင့်အညီ အောက်လွှတ်တော်တွင် အတည်မပြုနိုင်သော ကိစ္စရပ်များပေါ်ပေါက်လာပါက ယင်းကိစ္စရပ်များအား ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အထက်လွှတ်တော်၏အဆုံးအဖြတ်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်သည်။

အထက်လွှတ်တော်သို့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံမည့်သူသည် အသက် ၃၀ နှစ်အောက်မငယ်သူ ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာစီရင်စု၌ မဲဆန္ဒရှင်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားသူဖြစ်ရပါမည်။

အထက်လွှတ်တော်ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၁၀၄ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို စီရင်စုနယ်မြေ ခြောက်နေရာအား ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးထားပြီး General Seat ကိုယ်စားလှယ်နေရာ၊ ပညာရှင်များအတွက် (အစွဲလားမဟုတ်အပါအဝင်) ကိုယ်စားလှယ်နေရာ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မူဆလင်မဟုတ်သူများအတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ သတ်မှတ်ပေးထားပါသည်။ ပြည်နယ်များအတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို ပြည်နယ်များမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ဖက်ဒရယ်မြို့တော်နှင့် ဖက်ဒရယ်အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေကိုယ်စားလှယ်များကို သမ္မတ၏အမိန့်အာဏာဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်မှုစနစ်မှာ Single Transferable Vote System ဖြစ်ပါသည်။

*မူဆလင်မဟုတ်သူများအတွက် ကိုယ်စားလှယ်လေးနေရာ သတ်မှတ်ချက်ကို ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်တွင် တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သဖြင့် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်း အထက်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အကျိုးသက်ရောက်မည်ဖြစ်သည်။

အောက်လွှတ်တော်(National Assembly)

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားလွှတ်တော် (National Assembly) သည် ပါလီမန်၏

အောက်လွှတ်တော် ဖြစ်ပါသည်။ လွှတ်တော်သက်တမ်းသည် ငါးနှစ်ဖြစ်ပြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်သည် အသက် ၂၅ နှစ် ပြည့်ပြီးသူ ဖြစ်ရမည်။ အောက်လွှတ်တော်သည် ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းအတွက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆွေးနွေးခြင်း၊ ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း၊ မေးခွန်းမေးမြန်းခြင်းတို့တွင် နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်မှုမရှိစေရန် အမြဲတမ်းကော်မတီမှတစ်ဆင့် စစ်ဆေးခြင်း၊ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီမှ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်များကို စိစစ်ပြီး အစိုးရ၏အသုံးစရိတ်ငွေစာရင်းများ

အောက်လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ သတ်မှတ်ခြင်းကို ပြည်နယ်တစ်ခုစီနှင့် ဖက်ဒရယ်အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ၊ မြို့တော်နယ်မြေအသီးသီးရှိ တရားဝင်နေထိုင်သူထုပြန်ထားသည့် လူဦးရေသန်းခေါင်စာရင်းပေါ်မူတည်၍ ခွဲဝေသတ်မှတ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်အလိုက် ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးထားသော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာတွင် ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးအား မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး မူဆလင်မဟုတ်သည့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသားများအတွက် ကိုယ်စားလှယ် ၁၀ နေရာကိုမူ တစ်နိုင်ငံလုံး

အောက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာခွဲဝေမှု

Provinces/Territories	General	Women	Total
Sindh	၆၁	၁၄	၇၅
Punjab	၁၄၈	၃၅	၁၈၃
Balochistan	၁၄	၃	၁၇
Khyber Pakhtunkhwa	၃၅	၈	၄၃
FATA	၁၂	-	၁၂
Federal Capital	၂	-	၂
TOTAL	၂၇၂	၆၀	၃၃၂

ထိန်းချုပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သည်။

အောက်လွှတ်တော်ကို ပါတီစုံဖက်ဒရယ်ပါလီမန်စနစ်အရ ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အောက်လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၃၄၂ နေရာ သတ်မှတ်ထားပြီး နည်းလမ်းနှစ်မျိုးအသုံးပြု၍ အပိုင်းသုံးပိုင်းခွဲကာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပါသည်။ ကိုယ်စားလှယ် ၂၇၂ ဦးအား မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်လျှင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှုန်းဖြင့် FPTP စနစ် အသုံးပြု၍ ဆန္ဒမဲအများဆုံးရရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပါသည်။ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၆၀ နေရာအား အမျိုးသမီးများအတွက် ခွဲတမ်းနေရာ (Reserve Seat) အဖြစ် သတ်မှတ်ပေးထားပြီး ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၀ နေရာကိုလည်း ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လူနည်းစုများအတွက် ခွဲတမ်းနေရာအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးထားပါသည်။ အဆိုပါ ခွဲတမ်းနေရာများအတွက် ကိုယ်စားလှယ်များအား ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရာတွင် အမျိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ကိုကျင့်သုံးပြီး အနည်းဆုံးရရှိရမည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက် (Threshold) အဖြစ် ငါးရာခိုင်နှုန်း သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အမျိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် အသုံးပြု၍ ခွဲတမ်းနေရာ သတ်မှတ်ခြင်းကို ရရှိသည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက်ပေါ် အခြေခံခြင်းမပြုဘဲ အနိုင်ရရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ အရေအတွက်ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အများဆုံး အနိုင်ရရှိမှုအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုသည် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၃၇ နေရာ အနိုင်ရရှိနိုင်ပါသည်။

အား မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်အဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုသည် အနည်းဆုံးထောက်ခံမဲအရေအတွက် (Threshold) ငါးရာခိုင်နှုန်းအောက် လျော့နည်းရရှိပါက ယင်းပါတီအနေဖြင့် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်နေရာနှင့် မူဆလင်မဟုတ်သည့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသားများအတွက် သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို ရရှိခွင့်မရှိပေ။

၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ပါကစ္စတန်ပါလီမန်က ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မဲဆန္ဒနယ်မြေပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းအား ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိသည့် အချက်ကို ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၁၈ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲဆန္ဒနယ်မြေများကို ၂၀၁၇ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းနှင့်အညီ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ မဲဆန္ဒနယ်မြေပြင်ဆင်မှုအရ General Seat ကိုယ်စားလှယ်နေရာနှင့် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်နေရာ ခွဲဝေသတ်မှတ်မှုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ (Provincial Assemblies)

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ၁၉၇၃ အရ ပါကစ္စတန်ဖက်ဒရယ်ကို ပြည်နယ်လေးခု ဖြစ်သော Balochistan၊ Khyber Pakhtunkhwa၊

ရွေးချယ်ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ အကြီးအကဲဖြစ်သည့် ဝန်ကြီးချုပ်ကိုလည်း ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခန့်အပ်သည်။

ပြည်နယ်လွှတ်တော် တစ်ခုချင်းစီ၏ ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို ယင်းပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သည့် လူဦးရေပေါ်တွင် မူတည်သတ်မှတ်သည်။ ခွဲဝေကိုယ်စားလှယ်နေရာ (General Seat) များအပြင် အမျိုးသမီးများနှင့် မူဆလင်မဟုတ်သူများအတွက်လည်း ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို သတ်မှတ်ပေးထားသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို ဇယားပါအတိုင်း ခွဲဝေသတ်မှတ်ခဲ့သည် -

၂၀၁၈ ခုနှစ် မေလတွင် လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုခဲ့သည့် (၂၅)ကြိမ်မြောက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်အရ Khyber Pakhtunkhwa နှင့် FATA ကို ပေါင်းစည်းခဲ့သဖြင့် Khyber Pakhtunkhwa ၏ ပြည်နယ်အဆင့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာအရေအတွက်ကို General Seats ၁၁၅ နေရာ၊ Women ၂၆ နေရာ၊ Non-Muslims လေးနေရာ စုစုပေါင်း ၁၄၂ နေရာ တိုးမြှင့်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းပြောင်းလဲမှုသည် ၂၀၁၈ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်တွင် စတင်အကျိုးသက်ရောက်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၁၈ ကြိမ်မြောက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်မှုအရ ပြည်နယ်များသည် ပြည်နယ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်း၍ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာကို ရရှိခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးပိုင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များအပေါ်တွင် အပ်နှင်းထားသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးပိုင်းဆိုင်ရာများတွင် ပြည်နယ်များသည် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် အောက်ဖော်ပြပါတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရသည် -

- လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်များအား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊
- သမ္မတနှင့် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်အလိုက် အထက်လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်နိုင်ရေးအတွက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေးအဖွဲ့ (Elec-

Provinces/Territories	General	Women	Total
Sindh	၆၁	၁၄	၇၅
Punjab	၁၄၁	၃၂	၁၇၃
Balochistan	၁၆	၄	၂၀
Khyber Pakhtunkhwa	၃၉	၁၀	၄၉
FATA	၁၂	-	၁၂
Federal Capital	၃	-	၃
TOTAL	၂၇၂	၆၀	၃၃၂

Punjab နှင့် Sindh ပြည်နယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဟုခေါ်ဆိုသည့် ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်စီကို ဖွဲ့စည်းထားပြီး ပြည်နယ်၏မြို့တော်များတွင် ထားရှိပါသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ကို ပြည်နယ်လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအနက်

toral College) အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊

- ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် ဖက်ဒရယ်ဥပဒေစာရင်းတွင် မပါဝင်သည့် ဖြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး၊ သက်သေခံချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်နယ်အတွက် ဥပဒေပြုခြင်း။

အထက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာခွဲဝေမှု

Provinces/Territories	General	Techno-crats/Ulema	Women	Non-Muslims	Total
Sindh	၁၄	၄	၄	၁	၂၃
Punjab	၁၄	၄	၄	၁	၂၃
Balochistan	၁၄	၄	၄	၁	၂၃
Khyber Pakhtunkhwa	၁၄	၄	၄	၁	၂၃
Federal Capital	၂	၁	၁	-	၄
FATA	၈	-	-	-	၈
TOTAL	၆၆	၁၇	၁၇	၄*	၁၀၄

○ စာမျက်နှာ ၉ မှ

ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာခွဲဝေမှု

Provinces	General	Women	Non-Muslims	Total
Sindh	၁၃၀	၂၉	၉	၁၆၈
Punjab	၂၉၇	၆၆	၈	၃၇၁
Balochistan	၅၁	၁၁	၃	၆၅
Khyber Pakhtunkhwa	၉၉	၂၂	၃	၁၂၄
TOTAL	၅၇၇	၁၂၈	၂၃	၇၂၈

(သို့ရာတွင် ကုန်အကျွန်းနှင့် ဆွန်နီတွင် ဖော်ပြထားသည့် အစွဲအမတ်အားဖြစ်ချက်များကို ကျော်လွန်၍လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ကျော်လွန်၍လည်းကောင်း၊ ဖက်ဒရယ် ဥပဒေနှင့်မကိုက်ညီသည့် ဥပဒေများကို လည်းကောင်း၊ အခြေခံအခွင့်အရေးနှင့် မူဝါဒစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ကျော်လွန်၍လည်းကောင်း မည်သည့်ဥပဒေကိုမျှ ဥပဒေပြုခွင့်မရှိပေ။)

- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များဖြစ်သော ပြည်နယ်များအတွက် နှစ်စဉ်ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးအပါအဝင် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

- အစိုးရအဖွဲ့အား စောင့်ကြပ်ခြင်း။

ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ သက်တမ်း

ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သက်တမ်းကို ပြည်နယ်လွှတ်တော်အစည်းအဝေး စတင်ကျင်းပ သည့်နေ့မှ ငါးနှစ်ပြည့်မြောက်သည်အထိ သတ်မှတ်ထားသည်။ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို ပြည်နယ်များတွင် တစ်ရက်တည်း၌ တစ်ပြိုင်နက် ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် ပြည်နယ်လေးခု၏ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများကို တစ်ချိန်တည်း တွင် စတင်ရသည်။ လွှတ်တော်သက်တမ်းပြည့် မြောက်ပါကလည်း ဖျက်သိမ်းခြင်းကို တစ်ချိန် တည်းဆောင်ရွက်သည်။

ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအတွက် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်

ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ခွဲဝေနေရာ (General Seat) အတွက် ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ် ခြင်းကို မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်လျှင် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးနှုန်းဖြင့် ဆန္ဒမဲအများဆုံးရရှိသူအား တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမျိုး သမီးများနှင့် မူဆလင်မဟုတ်သူများ အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ ရွေးချယ်ခြင်းကို ပါတီမှတင်သွင်းသည့် ကိုယ်စား လှယ်စာရင်းပေါ်မူတည်၍ အချိုးကျကိုယ်စားပြု စနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြောက်ပါသည်။ အောက်လွှတ်တော်မှာကဲ့သို့ပင် အမျိုးသမီးများနှင့် မူဆလင်မဟုတ်သူများအတွက် သတ်မှတ်ထား သည့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ ခွဲဝေရာတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ အနိုင်ရရှိသည့် ခွဲဝေကိုယ်စား လှယ်နေရာ (General Seat) ပေါ်တွင်မူတည်၍ ခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (Election Commission of Pakistan - ECP)

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (ECP) သည်၁၉၅၆ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပထမဦးဆုံးပေါ်ပေါက်လာသည့် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပြီး ၁၉၅၆ ခုနှစ် မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် စတင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သမိုင်းတစ်လျှောက် နိုင်ငံရေး ဖြစ်စဉ်များအပေါ်မူတည်၍ ဒီမိုကရေစီကျသော ကိုယ်စားပြုစနစ် အားကောင်းလာစေရန်အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသော

အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုအဖြစ်သို့ အသွင်ကူးပြောင်းရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်းများရှိခဲ့ သည်။

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် လွတ်လပ်စွာအမှုအခင်းစွာ စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထား သည့် ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်ရန်တာဝန်ရှိသည်။ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အထွေထွေရွေးကောက် ပွဲကို ငါးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်ကျင်းပသည်။ သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲ၊ အထက်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ၊ အောက်လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ရွေးကောက်ပွဲ (General Election)၊ ဒေသအာဏာပိုင် အစိုးရအဖွဲ့များ ရွေးကောက်ပွဲတို့ကို တာဝန်ယူ ကျင်းပပေးရသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ (ကော်မရှင်ချုပ်) နှင့် အဖွဲ့ဝင်လေးဦး (ပြည်နယ်တစ်ခုလျှင် တစ်ဦးနှုန်း) ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထား သည်။ ၎င်းတို့ကို သမ္မတကခန့်အပ်ပြီး သက်တမ်းမှာ ငါးနှစ်ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်လေးဦးအနက် နှစ်ဦးသည် ပထမနှစ်နှစ်ခွဲ သက်တမ်းပြည့်မြောက်ပါက တာဝန် ကုန်ဆုံးမည်ဖြစ်ပြီး ကျန်နှစ်ဦးသည် နောက်နှစ်နှစ်ခွဲ သက်တမ်းတွင် တာဝန်ကုန်ဆုံးမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင် ချိန်တွင် အဖွဲ့ဝင်လေးဦးအနက် ပထမသက်တမ်း နှစ်နှစ်ခွဲသာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည့် အဖွဲ့ဝင် နှစ်ဦးကို မဲနှိုက်ရွေးချယ်သည်။ လစ်လပ်သွားသည့် အဖွဲ့ဝင်နှစ်ဦးနေရာတွင် ခန့်အပ်လိုက်သည့် အဖွဲ့ဝင် သစ်နှစ်ဦး၏ သက်တမ်းသည် တာဝန်ထမ်းဆောင် လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်နှစ်ဦး၏ ကျန်ရှိသက်တမ်း နှင့်အညီဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်များသည် တရားရုံးချုပ် တွင် တရားသူကြီးအဖြစ်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အဆင့်မြင့် အရာရှိအဖြစ်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် စက်မှု/လက်မှု/ သိပ္ပံ ပညာရှင်အဖြစ်ဖြစ်စေ ထမ်းဆောင်ဖူးရန် သတ်မှတ် ထားပြီး ဥက္ကဋ္ဌသည် အသက် ၆၈ နှစ်နှင့် အဖွဲ့ဝင် များသည် အသက် ၆၅ နှစ်ထက် မကြီးသူများဖြစ်ရ မည်။ ဥက္ကဋ္ဌနှင့်အဖွဲ့ဝင်များသည် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ၊ လစာ၊ စရိတ်၊ ကြေးငွေရသော အခြားရာထူးတစ်ခုခု တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူမဖြစ်ရပါ။ ရာထူးပြီးဆုံး ပြီးနောက်လည်း နှစ်နှစ်အတွင်း ပါကစ္စတန်ရှိ အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုခုတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခွင့် မရှိပေ။

ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပခြင်း

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဗြိတိသျှတို့ ထံမှ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ၁၅ နှစ်အတွင်း မည်သည့်ရွေးကောက်ပွဲမျှ ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ပထမဆုံးသောရွေးကောက်ပွဲကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲများကို ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တို့တွင် စုစုပေါင်း (၁၁) ကြိမ် ကျင်းပခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို လွှတ်တော်များ ပြီးဆုံးရန် သတ်မှတ်ထားသည့်နေ့မတိုင်မီ ရက်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း ကျင်းပပေးရပြီး ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လွှတ်တော်ပြီးဆုံးမည့်နေ့ရက်မတိုင်မီ အနည်းဆုံး ၁၄ ရက် ကြိုတင်၍ ကြေညာပေးရသည်။ လွှတ်တော် များကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပါက ရက်ပေါင်း ၉၀ အတွင်း ကျင်းပပေးရပြီး ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို မဲပေးပြီး နောက် ၁၄ ရက်ထက် နောက်ကျဘဲ ကြေညာပေး ရသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာသည် လွှတ်တော်သက်တမ်းမကုန်ဆုံးမီ ၁၂၀ အတွင်း လစ်လပ်ပါက လစ်လပ်နေရာများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲကို လစ်လပ်သည့်နေ့မှစ၍ ရက်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း ကျင်းပပေးရသည်။ အထက်လွှတ်တော်

တို့အတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကို ရွေးကောက် တင်မြောက်ခဲ့သည်။ မဲပေးမှုမှာ ၅၁ ဒေသ ၇ ရာခိုင် နှုန်းရှိခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ တာဝန်များ အတွက် ဝန်ထမ်း ၈၁၄၉၁ ဦး ခန့်အပ်ထားပြီး ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများ၊ လက်ထောက် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများ၊ မဲရုံများ၊ ရဲများ၊ ဥပဒေ စိုးမိုးရေးအဖွဲ့များနှင့် လုံခြုံရေးတာဝန် ပေးအပ် ထားသည့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဝင် ၃၇၀၀၀၀ ပါဝင် သည်။ မဲရုံ (Polling Stations) ၈၅၃၁၇ ရှိရှိပြီး မဲရုံငယ် (Polling Booths) ၂၄၂၀၀၀ ရှိပါဝင်သည်။ နိုင်ငံရေးပါတီ ၇၉ ပါတီနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလများ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ အောက်လွှတ်တော် အတွက် နိုင်ငံရေးပါတီများ အနိုင်ရရှိမှုမှာ အောက်ပါ

	General	Women	Minority	Total
1. Pakistan Tehreek-e-Insaf	16,903,70231.82	116	28	5 149
2. Pakistan Muslim league(N)	12,934,58924.35	64	16	2 82
3. Pakistan People Party	6,924,35613.03	43	9	2 54
4. Muttahida Majlis-e-Amal	2,573,9394.85	12	2	1 15
5. Grand Democratic Alliance	1260,1472.37	2	1	0 3
6. Awami National Party	815,9981.54	1	0	0 1
7. Muttahida Qaumi Movement	733,245 1.38	6	1	0 7
8. Pakistan Muslim League (Q)	417,408 0.97	4	1	0 5
9. Balochiston Awai Party	319,348 0.60	3	1	0 4
10. Balchiston National Party(Mengal)	238,817 0.45	3	1	0 4
11. Awai Musilam League	119,362 0.22	1	0	0 1
12. Jamhoori Wattan Party	23,2740.04	1	0	0 1
Independents		13	0	0 13
Postponed		2	-	- 2
Total		272	60	10 342

တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာလစ်လပ်ပါက လစ်လပ် သည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ကျင်းပပေးရသည်။ ပါလီမန်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်များ

၁၉၇၄ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ သက်ဆိုင်ရာမဲစာရင်းတွင် မဲဆန္ဒရှင်အဖြစ်ပါဝင်သူ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသားဖြစ်ရမည်။ အောက်လွှတ်တော် (National Assembly) နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် အတွက် အသက် ၂၅ နှစ် ပြည့်ပြီးသူဖြစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး အထက်လွှတ်တော် (Senate) အတွက် အသက် ၃၀ နှစ်ပြည့်ပြီးသူဖြစ်၍ အကျင့်စာရိတ္တကောင်းမွန်သူ ဖြစ်ရမည်။ အစွဲလားတာဝန်များ တားမြစ်ချက်များ ကို ချိုးဖောက်သူမဖြစ်ရပါ။ အစွဲလားမှု၏ အလေ့ အကျင့်နှင့်ပတ်သက်၍ လုံလောက်သော ဗဟုသုတ ရှိရမည်။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်သူဖြစ်ရမည်။ ကိုယ်ကျင့် တရားပျက်ပြားသူအဖြစ် ပြစ်မှုစီရင်ခြင်းခံရသူ မဖြစ်စေရ။ ဘွဲ့ရရှိရမည်ဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်၏ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကို ဆန့်ကျင်သူမဖြစ်ရပါ။ မဲဆန္ဒရှင်အရည်အချင်းသတ်မှတ်ခြင်း

မဲဆန္ဒရှင်သည် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသားဖြစ်ပြီး နှစ်တစ်နှစ်၏ ဇန်နဝါရီလ ပထမရက်တွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူဖြစ်ရမည်။ တရားရုံး၏ ပြစ်ဒဏ် ကျခံနေရသူ၊ စိတ်ပျောက်နေသည့်ဟု တရားရုံးက သတ်မှတ်ခြင်းခံရသူမဖြစ်ရပါ။ ရွေးကောက်ပွဲရေယာ အတွင်းနေထိုင်သော မဲဆန္ဒရှင်လည်းဖြစ်ရမည်။ မဲစာရင်းတွင်ပါဝင်သော နိုင်ငံသားသာလျှင် မဲပေး ခွင့်ရှိသည်။ မဲဆန္ဒရှင်သည် National Database & Registration Authority (NADRA) က ထုတ်ပေး သော Computerized National Identity Card (CNIC) ရရှိထားသူဖြစ်ရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကို NADRA က CNIC စနစ်အရ ပြုစု ထားသောစာရင်းမှ အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူများ စာရင်းအား ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ ပြုစုပေးသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့ သည်။ ၎င်းရွေးကောက်ပွဲတွင် အောက်လွှတ်တော် ၂၇၂ နေရာနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် ၅၇၇ နေရာ

အတိုင်းဖြစ်သည် -

နိဂုံး

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် တပ်မတော်၏ ပါဝင်မှုကဏ္ဍသည် အရေးပါသည့် အပိုင်းတွင် ရှိခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း တပ်မတော်မှ အာဏာသိမ်းမှုအကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သော်လည်း ဒီမို ကရေစီစနစ်သို့ ပြောင်းလဲရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အဆင့်မြင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို လျှောက်လှမ်းရာ ၌ အဓိကအခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတရားရရှိစေရန် လိုအပ်သောပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်မှုများရှိခဲ့ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ခွဲဝေ သတ်မှတ်ထားခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်း မှုပြုနိုင်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ကို လက်ရှိအခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ရှိအောင် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာ ကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများအကြား ခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်းတို့က ဒီမိုကရေစီ စနစ်ကို ပိုမိုခိုင်မာစေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဗဟိုအစိုးရထက် ပြည်နယ်အစိုးရသည် ပြည်သူ ပြည်သားများ၏ လိုအပ်ချက်များကို မြန်ဆန် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်ဖြစ်ရာ ဥပဒေ ပြုခွင့်အာဏာကို ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ များအကြား ခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်းက နိုင်ငံနယ်နိမိတ် ကျယ်ဝန်းသော ပါကစ္စတန်နိုင်ငံအတွက် မှန်ကန် သင့်လျော်သော ရွေးချယ်မှုစနစ် ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်တင်ပြလိုက်ရပါသည်။ ။

- ကိုးကား
- Election Commission of Pakistan
 - Presidential Elections by IFES
 - Election in Pakistan (Wikipedia)
 - Basic Facts About Pakistan
 - <https://www.ecp.gov.pk/default.aspx>
 - <http://www.na.gov.pk/en/composition.php>
 - 2018 Pakistani general election